

8. Державне управління, місцеве самоврядування та формування професійної компетентності студентів.

Ісаєнков О.О., Ісаєнков К.О.

ОСВІТНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДЛЯ РОБОТИ ПО КОНКРЕТНИМ ПРОФЕСІЯМ

Академічна свобода і кредитна технологія дають сьогодні вузам можливість враховувати потреби працедавців. У глобальному індексі конкурентоспроможності [1, 2] за підсумками 2013-2014 років Україна опустилася з 73 на 84 місце (з 148), при цьому індекс глобальної конкурентоспроможності України склав 4,05 балу. Це середній показник в світі, найвищий індекс в Швейцарії – 5,67, а найнижчий в Чад – 2,85.

При цьому показник України знизився після того, як піднімався протягом трьох років. Індекс конкурентоспроможності України 2010-2011 років склав 3,9 балу, 2011-2012 років – 3,99, 2012-2013 років – 4,13.

Самими проблемними чинниками для ведення бізнесу в Україні виявилися обмежений доступ до фінансування і корупція. Серед складових індексу найвищими в Україні виявилися показники об'ємів ринку, вищої освіти і підготовки, а також здоров'я і початкової освіти.

Самі гірші показники в порівнянні з іншими країнами Україна має по впливу оподаткування на інвестування (тут Україна займає 145 місце з 148 країн), а також за якістю доріг (144 місце). Зате по обхвату населення освітою Україна займає 13 місце з 148 країн, це найвище місце України в рейтингу країн за показниками індексу конкурентоспроможності 2013-2014 років.

Україна знаходиться в стадії інноваційної економіки, що характеризується переходом до переважно інтенсивних чинників зростання, заснованих на використанні сучасних технологій. Це передбачає високий рівень інтелектуалізації суспільства, його здатність виробляти, засвоювати і застосовувати нові знання.

В зв'язку з цим перед системою вищої освіти країни виникають невідкладні завдання, пов'язані з необхідністю відповідності освітнього сектора: по-перше, інноваційній моделі розвитку економіки, по-друге, соціальним запитам споживачів освітніх послуг, по-третє, вимогам глобальної конкуренції на ринках інновацій, праці і освіти.

Як ключове завдання соціальної модернізації визначена підготовка молоді до життя в умовах нової індустріально-інноваційної економіки. Однією із складових даного завдання є підготовка молодих людей у вищих навчальних закладах для роботи по конкретних професіях, їх працевлаштування по отриманій у вузі спеціальності.

Проте потенційні організації, де працюватимуть випускники економічних спеціальностей, можуть бути різними і за розміром, і за формою власності, і по

корпоративній культурі ведення бізнесу. Це в значній мірі визначає специфіку майбутньої професійної діяльності випускника, а отже, повинно отримувати своє віддзеркалення у вмісті вузівських освітніх програм.

Освітні результати випускника не лише повинні відповідати національним і галузевим кваліфікаційним рамкам і професійним стандартам, але і забезпечувати широкі можливості працевлаштування, подальшого навчання і зміни сфери діяльності. Всього цього можна досягти лише за допомогою підготовки студентів, орієнтованої на конкретні області професійної діяльності.

Приєднання країни до Болонського процесу, впровадження його принципів у вищу освіту, реалізація на практиці кредитної технології навчання обумовлює необхідність її орієнтації на освоєння професійних стандартів кожним студентом. Однією з головних функцій національної кваліфікаційної системи якраз і є прогнозування попиту фахівців і його задоволення.

Національні кваліфікаційні рамки і професійні стандарти визначають очікувані професійно орієнтовані результати випускників. І вже завданням вузу стає визначення освітньої траєкторії, розробка нових навчальних предметів, здатних забезпечити формування професійної компетентності.

Облік індивідуальності студентів, їх здібності до навчання повинні знайти своє віддзеркалення в наданні можливості студентам вибрати унікальні навчальні предмети і висококваліфікованих сучасних викладачів, тобто в повній мірі реалізувати принципи кредитної технології.

Одна з основних причин проблем з працевлаштуванням і пов'язаною з цим соціальному незадоволенню є диспропорція між кількістю випускників і ємкістю ринку. В даний час доля студентів-економістів в загальному контингенті вузів складає 25-27% від їх загального числа, тоді як потреба ринку в них за результатами маркетингових досліджень, що проводяться, складає всього лише 13%. «Надвиробництво» економістів і фінансистів, з одного боку, і гострий брак кваліфікованих фахівців з цих же напрямів, з іншого, – це два полюси однієї і тієї ж проблеми.

Виходячи з цього, потреба випускників вищої школи в значній мірі визначається відповідністю структури підготовки кадрів і структури ринку праці. Тому для вузів дуже важливо здійснювати таку підготовку на основі правильного кількісного і якісного прогнозування тенденцій розвитку ринку праці як в галузевому, так і територіальному розрізах. Звичайно, в умовах ринкової економіки, різноманіття форм власності добитися високій точності прогнозів надзвичайно складно, та в цьому і немає особливої необхідності. Для вузів важливі значимі тенденції розвитку ринку праці і основні кількісні індикатори для визначення стратегії розвитку на коротку і середньострокову перспективу.

Підготовка економістів розпорошена сьогодні по великій кількості вузів з різних регіонів, що не може не позначатися на якості їх підготовки. Сьогодні економістів готують більше 55% вузів. Основними проблемами більшості цих вузів є незначний контингент очного навчання, проблеми із забезпеченням кваліфікованими викладачами, недостатня матеріально-технічна база, відсутність

фінансових можливостей і зацікавленості в розвитку зовнішньої і внутрішньої академічної мобільності.

Реалізація даних завдань сьогодні під силу лише крупним, фінансово стійким, спеціалізованим навчальним закладам. Вони зможуть забезпечити їх рішення і створити гідні умови для навчання, мешкання, занять спортом і підвищення культурного рівня наших студентів. Ефект масштабу і спеціалізації доводить свою ефективність і в системі вищої освіти.

В цьому відношенні курс на укрупнення і спеціалізацію освітніх установ, що діють, є об'єктивною необхідністю і велінням часу.

Звичайно, в умовах ринкової економіки, розширення сфери платної освіти вузи повинні враховувати попит і переваги споживачів (потенційних абітурієнтів і їх батьків). В той же час на них лежить відповідальність за якість освіти, конкурентоспроможність випускників на ринку праці. Сучасні вузи знаходяться перед дилемою забезпечення його конкурентоспроможності як навчального закладу, з одного боку, і фінансовій стійкості, з іншого. Вирішення даної проблеми лежить на шляху підвищення соціальної відповідальності вузу за якість підготовки студентів як основи для його подальшого успішного працевлаштування.

Виходячи з цього, соціальна відповідальність вузу повинна полягати в наборі на навчання такої кількості студентів, які можуть бути працевлаштовані після закінчення вузу.

Тому перед вузами і суспільством в цілому стоїть завдання, як по кількісному, так і якісному прогнозуванню ринку праці. Прогнозування якості підготовки молодих фахівців для ринку праці є основою для індустріально-інноваційного розвитку суспільства, забезпечення його конкурентоспроможності в цілому.

Для економічних спеціальностей дуже висока значущість практичних орієнтованих знань. Сфера професійної діяльності в економіці змінюється так швидко, що викладачі часто не встигають напрацювати відповідні компетенції і їх осмислити. В зв'язку з цим залучення практиків – керівників організацій, що ведуть менеджерів, фінансистів, аудиторів, – для читання авторських курсів в рамках елективних дисциплін є необхідним елементом в процесі навчання. Вузам необхідно вирішувати питання постійного професійного вдосконалення професорсько-викладацького складу, включення їх в реальну професійну діяльність, у тому числі через участь в професійних об'єднаннях і стажування.

Особливою проблемою для вузів є підбір якісних викладачів, що мають досвід практичної діяльності, здатних розробляти унікальні дисципліни і використовувати інноваційні технології при викладанні. Старіння професорсько-викладацького складу, його відірваність від реальної сфери професійної діяльності створює ризик невідповідності професійних можливостей викладачів вузів, що діють, потребам реальних секторів економіки.

Сьогодні знання швидко застарівають. Отримане один раз академічне знання вже перестає визначати все подальше життя людини, як це було раніше. У сучасній реальності, щоб залишатися таким, що зажадався і відповідати ви-

могам професійних стандартів, необхідно постійно вчитися і удосконалюватися. Питання працевлаштування випускників мають бути в центрі уваги впродовж всього періоду навчання студента. Вони є пріоритетними напрямками діяльності від інститутського Центру Кар'єри до випускаючих кафедр. Стало традицією проведення на постійній основі Ярмарків вакансій, підготовки випускників до самопрезентації на ринку праці.

Всі ці заходи - лише частина щоденної комплексної роботи вузу по забезпеченню конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Якісне прогнозування на основі потреб ринку праці, постійний моніторинг і залучення працедавців дозволяють забезпечити виробництво конкурентоздатних послуг у сфері освіти і готувати кадри, здатні реалізувати програму соціальної модернізації країни.

Література

1. Индекс конкурентоспособности 2013-2014 г. в Украине и мире [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://obozrevatel.com/Infographic/53768-indeks-konkurentosposobnosti-2013-2014-g--v-ukraine-i-mire.htm> — Загл. с экрана.
2. Индекс глобальной конкурентоспособности – информация об исследовании [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://gtmarket.ru/ratings/global-competitiveness-index/info> — Загл. с экрана.

Коновалов А.Г., Ляшок А.Я.

ПРОБЛЕМА СОЦИАЛЬНОЙ РЕАЛЬНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ КИНЕМАТОГРАФЕ

В философии существует множество трактовок понятия социальной реальности: от различных вариантов сингуляризма, заложенного софистами и Эпикуром, до универсализма, идущего от Платона и Аристотеля. Они протекали на основе совершенствования способа человеческого существования в мире, т.е. деятельности.

Принадлежность человека двум измерениям – материальному и идеальному – определяет разнообразие его деятельности, а следовательно многогранность самой социальной реальности, представленной четырьмя различными срезами: экономическим, социальным, политическим и духовным. Так, субстанцию материально-производственной сферы составляет деятельность человека по производству, распределению, обмену, потреблению материальных благ, материальных условий жизни людей. Социальная сфера представляет собой совокупность различных устойчивых групп людей, возникающих в силу объективных причин и существующих в процессе естественного функционирования общества. Следовательно, социальная деятельность направлена на поддержание естественной жизни общества, на воспроизводство человеческой жизни, как на биологическом, так и на социальном уровне. Политическая сфера